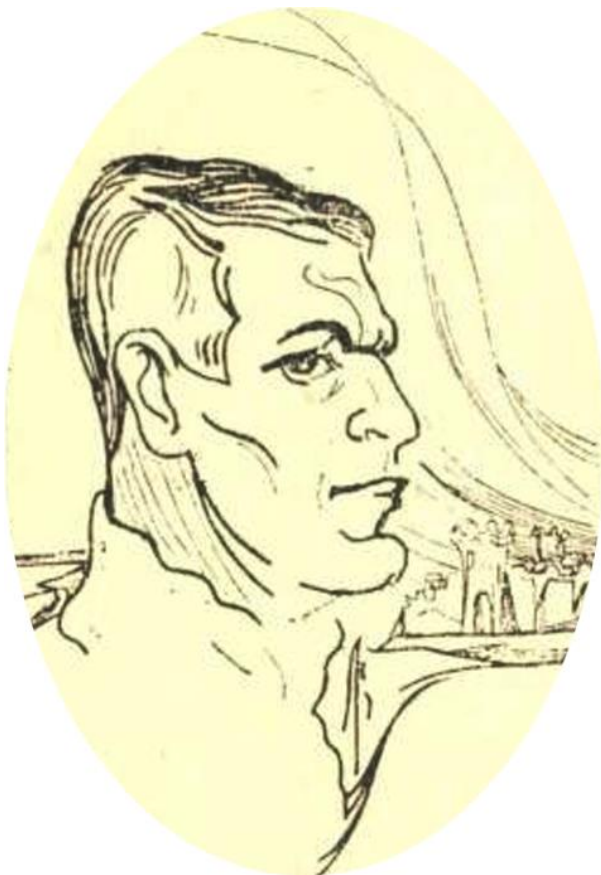

george drumur

oaspetele din urmă

suceava, 2022

Mărturisitorii: George Drumur

„George Drumur. Născut în Mănăstirea-Horecii, în anul 1911, luna Martie, 14. Nodul buchiilor a început să i se dezlege în școala primară, cu un singur învățător, din locul natal. A urmat, apoi, cursurile școlii normale din Cernăuți. Neîndestulat ca alții, a pășit să-și completeze studiile la Conservatorul de muzică din Cernăuți, îmbrățișând astfel arta muzicii.

Gustul pentru literatură i s-a infiltrat în suflet, încă de pe băncile școlii normale, de un profesor, astăzi personalitate însemnată. Emoția debutului a simțit-o, cu bunăvoința d-lui prof.univ. Dr. Ion I. Nistor, la „Junimea literară”.

În preparație are câteva eseuri și schițe critice asupra literaturii și artelor” (*Junimea literară*, nr. 1-6/1932, p. 228).

Pe „oaspetele din urmă”, George Drumur, îl putem afla lumină lină „în Bucovina (în care) totul se întunecă”, unde oficiază cu ritmicități păgâne pentru sufletul neamului. Prima lui carte de poezie, „Solstiții”, s-a tipărit la Cernăuți, în 1936. A doua carte, „Suflete în azur” (București, 1940), am aflat-o comentată (de fapt, trăită) în presa literară bucovineană a vremii, iar trăirile

de atunci nu pot fi contaminate de ifosele critice de mai târziu:

„George Drumur: „Suflete în azur“, București, Editura „Bucovina“, 1940... „Suflete în azur“ e o culegere de poeme care cuprinde nuanțe subtile de adâncuri metafizice, conturate în cadrul natural, neliniște rigidă, vagă, calmă, către transcendental.

Ca tehnică a versului, domnul George Drumur are unele afinități cu poezii Rainer Maria Rilke și Georg Trakl, ca de altfel mulți dintre tinerii poeți arboroseni.

Utilizând elementul de folclor bucovinean, domnul Drumur ne-a dat poeme pline de prospețime, de suavitate și de-o rară frumusețe ca „Întoarcerea spre lume“:

„Apropiați-vă de anii copilăriei,
de satul lunatec din colindă,
de primii pași nesiguri și timizi,
porniți cu-ntâiul basm din tindă,
sau, în „Sfârșit nelămurit“:
„Aplecați-vă spre umilința porumbului
să-l auziți în nopți cum pocnește

dintre bălegar de singurătate, spre temelii
de întuneric și cu ce chiot crește“.

Ele dispun de nesfârșite imagini, de subtile metafore și cântă lanurile, cerbii, înserarea, cadru exotic și plastic al munților pe care:

„Au întârziat brândușele în zăpadă
cu domnițele-ndreptate spre baladă,
undeva-n iubirile fără steme
când copilăria nu li se mai teme

nici de-o înceată bunăvestire
nici de trecerea sub înstelate coviltire“
(„Rarăul“).

„Pentru paloarea fratelui din legendă“, poetul se
urcă:

„... uneori la miorița de imagini
ca un voievod tăcut în istorie“
și continuă:
„și parcă n-ași vrea altă glorie
decât să stai lângă aceste pagini,

unde mă-nconjoară copilăria
cu izvoarele ascunse bucuria
azurului, înalt din anotimp
și-unde mă voi sui și eu la timp“.

Modest, domnul George Drumur trăiește integral
și lucrează efectiv pentru sublimul artei, urcând pe
orizontul destinului său poetic.

Versurile domnului George Drumur închid în
frăgezimea lor o întregă gamă de simțiri și, cristalizate
temeinic, adâncimea viziunilor și meditațiilor sale pure“

(George Pivin Leandru, *Revista Bucovinei*, nr. 5/1943, pp. 249-250).

A treia carte de poezie, „Vatră cu stele“ (Cernăuți, 1942), apărută „când căzură ploii subțiri și reci din munți“ și când „în nămiezi de zi / au plecat oștenii / prin toamna poienii / fără a trezi // din grădini de stele / dorul trist, tăcut. / Nimeni n-a zăcut / cu arma-n răstale”, avea să fie urmată, abia peste trei decenii, de „Însemnele anilor“ (1973) și de „Neodihna cuvintelor“ (1986), în vreme ce romanele, nuvelele și prozele sale încă mai așteaptă în uitare.

Specializat, prin studii universitare cernăuțene și timișorene, în artă muzicală și dramatică, apoi, prin studii universitare bucureștene, în matematică-fizică și drept (!?), George Drumur a fost de folos patriei postbelice ca secretar literar-muzical al Operei din Timișoara și ca profesor discret, anonimizat. „Da‘ cum poate să fie păcat, bre, că doar nu ne vede nimene și nici n-are să știe cineva“, mă grăbesc să contracarez eventuala nedumerire a cuiva, cu replica unui personaj al povestirilor sale. A murit la Timișoara, în 7 iunie 1992.

Limite

În fiecare din noi crește o minune
curată ca zăpezile dintâi, dar nu ne

știe nimeni taina, nimeni nu ne cheamă
să ne ridicăm din lut ca fața din năframă.

Ori de câte ori am căutat în umbră vreo lumină
resimțeam tristețile pământului cum iar suspină,

cum tresar din somn copiii, oamenii, copacii
și cum se-ncovoiaie în vârtejuri nesfârșite vracii

ca să redeschidă flăcări din tăciuni în spuză:
lumea tăinuită-n zarea de ceruză.

Deși pustiită ni-i inima și dorul,
totuși cresc în noi nădejdi ca-n pasărea rănită
zborul.

(*Convorbiri Literare*, Anul LXXIV,
Nr. 4/1941, pp. 428, 429)

Gravură

Culoarea nopților a înflorit solemn
stihiiile spuzite-n jur de mănăstire;
voievodul izvodit, din crusta lui de lemn
și poposit de mult așteaptă-aceeași știre.

Ajunul serilor i-a troienit privirea
albastră ca un sunet prins pe sub uluce,
ce se resfiră-n larg, odată cu ivirea
decorului cu zori și-a nopții ce se duce.

Se cumpănesc spre zodii ciuturi ca spre moarte
Și-ndeamnă stelele să se coboare-n ape;
în preajmă-le vin boii Domnului să poarte
supusul trup spre-nalturi, drumul stins să-i sape.

Înmuguresc, prin cuiburi de azur, chilimuri,
legendele ce picură-nnoptări pe largi păduri,
pe sate, pe ogoare-n somn, pe albe țărături,
Vezi moarte peste tot, deși nu poți s-o-nduri.

Iar gândul prins cu daltă-n voievod trecu
odată cu-nserările culese în ferești,
adulmecând iubirea-i, ce se desfăcu,
ecou de curcubeie-n cântece s-o crești.

Așijderea și lemnul amurgii demult,

căci veacurile vechi spre cele noi se duc;
prin sotnii siderale regii-nvinși ascult,
balada c-un voievod sub umbră de haiduc.

La prag de mănăstire se topi o stea,
doar singură domnita nu putu să stea.

(*Junimea Literară*, An. 22-23,
Nr. 10-12, 1933-1934, p. 38)

Pridvor cu voievozi

Pe drumuri dantelate cu legende slave,
voievozii prin furtunile-nserărilor pornesc
spre mănăstiri, spre vecinice vegheri bolnave
și gloriei primesc pereții trupul lor domnesc.

În funde de tăceri, cosițe de cărbune
domnițele sfioase-n dragoste înnoadă;
și-așteaptă trandafirii zărilor să sune,
prin plauri, albi, hulubi în poala lor să cadă.

Apusurile când se vor închide-n duhuri
cuminți ca îngerii prin albăstrimi și stele
miracolele-ntâi plecărilor din stuhuri
sub cerul lor din somn vor turbura castele.

Iar prundurile-n alb vor pregăti popasul
miratelor ajungeri. Neaua de veninuri
va-mpiedica intrarea-n mănăstiri pân' ceasul
se va-nchide stins în mândrele seninuri.

Și mieii Domnului, albaștri în icoane,
vor însemna urcușul primului luceafăr
prin liniștite împietrite în coroane,
prin logodirea-n săbii, frate al meu teafăr.

Doar undeva, pe drumuri, astrul în răspânte

Va-nzăpezi ulucele pustii și sfinte
cu hârburi de lumină, fără să mai cânte
voievozilor din chipuri vechi balade sfinte.

La vatra nedormitului păstor, un mugur
cu fâlfăit sălcii și uguit de soare
va strepezi cu clopote în mers nou strugur
și va sluji plecarea vieții prin ninsoare.

Argintii dimineților, prin cimbruri rare
pe unde cerul resfîrat în curcubeie,
se moaie-n ierburi abur de decor pe zare
și rodul de pelin se mută în știubeie.

Iar voievodul prins cu spada-n mână
străpunge asfințitul unde urma-l mână.

(*Junimea Literară*, An. 22,
Nr. 4-6, 1933, p. 72)

Peisaj

Mesteceni tăcuți prin răspântii
dezvăluie largă visare;
în sălcii pletoase, cărunte,
fiorul tomnatic tresare.

Se-nșiră în pâlcuri lăstunii
căci zarea aprinsă îi cheamă
și codrul mut fumegă doruri
rupându-și bronzată năframă.

(*Junimea Literară*, An. 20,
Nr. 9-12, 1931, p. 284)

Oglindire-n scuturi

Amurg împăunat cu aurite steme
prin burguri medievale lunecă tăcut;
legendele pornesc pe câmpuri să blesteme
herzogii cu armurile brumate-n scut.

Se-nnoadă în adâncuri mari de basme
pridvoare cu-nserări și călăreți pribegi;
iubirile cum înălbesc fantasme
și prăbușirile cum se întorc la regi...

Bunicul Grimm aduce-n fiecare seară
prietenilor săi năframe cu povești.
Și hornul, tinda, cu balauri se presară
ce-așteaptă numai ceasul și spada să-i lovești.

Înnebunesc furtunile pe Rhin, spre munți.

Limanul unui schit pios ascunde-va
copiilor toți cavalerii blânzi, cărunți,
care-au plecat cu-o cruciadă-n goană, crunți,
încât și-acuma, poate, se luptă undeva.

(*Junimea Literară*, An. 22,
Nr. 1-3, 1933, p. 28)

Cantilenă

Culege podgoria de lumini și aur
culoarea zorilor pentru stihii și nunți;
aromele din struguri ard verzei în plaur
beția de azur, la care nu renunți.

Trec paseri spre știute cuceriri,
văzduhul, răcoros ca mușchiul prin păduri,
le crește pe-aripi de sfială și-n priviri
albinelor polenul cum le crește pe la guri.

Și vitele ridică ziua-ncet din păpuriș,
căci seara dă în spic pe lan și ape:
descântecul bolnav scăpă, de ieri, furiș,
norocul haiducesc alt drum să-și sape.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 50)

Cerul în icoană

Colindul zorilor la geamuri verzi
a înflorit, în boarea gerului,
aroma năzdrăvană-n care pierzi
și umbra ta și urma cerului.

Iisus, un abur de lumină, plin,
în ieslea de omăt, cu stele-n păr,
veghează trecerea sub cer străin,
știutul drum, cu magi, spre adevăr.

Ciobani cu bâte prinse în pământ,
cari poartă frica ielelor în sân,
pe umeri au brăzdare mari de fân,
cu gând să-l ducă Domnului ca legământ.

Și s-a umplut cu ape și cu stânci
tot geamul, încuind în zori de zi
re-ntoarcerea minunii de atunci
și-a cerului ce-n sticlă se urzi.

Păstorii au pornit la drum,
iar umbra lor călătorește poate și acum.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 51)

Umbre pe lut

De m-ar primi azi plantele în rădăcini,
m-aș înveli în vremea lor curată,
ca ploile prin pajiști fără spini
să mă răsără-n noaptea mea surată,

și vulpile gălbui să doarmă-n umbra mea;
pândarii să-mi arunce-n muguri stele,
să le-nfloresc veninul prăfuit în cea
mai verde noapte stinsă în castele.

Păunii dimineților în grâne
să șteargă brumele-nnoptărilor adânci,
să pot porni prin plaur și cu zâne
spre apele în care să mă sting pe brânci.

Și vuietul vieții să sfințească
închiderea în scuturi și pădure,
ca din nămolul veșted, slut, să crească
iar azur și alte înfruntări să-ndure.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 51)

Bucurie

Bucură-te, pădure,
că-n minunea înzăpezirii tulpinilor
legende au crescut din toamna călinelor.

Bucură-te, plugarule,
de creșterea tăcută a furtunilor,
a ploilor peste stelele minunilor.

Bucură-te, mamă,
de bună-vestirea-n care-ai intrat
când semnele din somnuri te-au lătrat.

Bucură-te, mănăstire,
că-n țărnul de umbră al liniștii tale
fratele meu s-a retras singur din cale.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 52)

Trecere

Fanarul nopții te-a luminat
pentru fața marelui-mpărat.

Ca, în suișul luminat de seară,
victorii înstelate să răsară.

Ci să le-aduni în brațe de tăceri
(culesul lor la nimeni să nu-l ceri).

Căci umerii tăi viscolți de glorie
s-or oglindi în luminiș de dorii.

Iar ceasul stins ți-a rumeni plecarea,
în scoarțe mari de vis s-o scurge-ncet cărarea

ce te-o purta prin clăi de soare
și prin sălbatice izvoare.

Regatul culorii se schimbă pe vad,
umbrele cresc, stelele scad.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 53)

Vămile luminate

Și cresc în noaptea-mi mari sălbătăciuni de-azur
și zale-albastre le-aburesc, prin porți, la vămi de duh;
solie trupului, înscris în basmele din stuh,
o poartă sufletu-mi. Iar liniște să-ndur?

Blestemele furtunilor se vor zidi
în tundrele de nordică cicoare;
semnalele din burguri nu vor prididi
înflăcărarea stingerii, când moare

în cruciadă regele sub spadă –
și cântecele-l pescuiesc sub zadă.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 54)

Semnele gorunului

Cuvintele mele n-au poale liniștea
pe care-o cauți la îngerii din rugăciuni,
nici albăstriul palid de pe comori
al flăcărilor ce se clatină între tăciuni.

Dar au culoarea suprafetelor,
încețoșate undeva-n plantații,
să crească prin savanele stelare, faune,
precum cresc încet furtunile din spații.

Ochii mei n-au poate liniștea înrourată
a voievozilor călugăriți în glorii,
nici apropierea cerului, nici noapte
și nici bucuria primelor victorii.

Au însă în clipele de tulburare
câteodată orizonturi lirice prea vaste,
câteodată cețuri unde regii singuri
rătăcesc prin stemele culorii caste.

Alteori, prin fluiera de vise,
luncă spre munți și spre copilărie,
iar în ceasurile de vedenii suie
peste spaima morții rugăciuni tăriei.

Dar gorunul verde și înalt, subțire,

mi-a sunat odată drumul peste fire.
Pocnetele cuielor mă cheamă la popas
și nu știu pe unde umbra mi-a rămas

De mă va căuta odată fratele,
să nu fiu întors la el cu spatele.
Dacă-n țărână fața mi s-a pierde,
poate că va crește un gorun mai verde

Și o să răzbată mai ușor țăriile
ca să mă ajungă în toate copilăriile.

(*Universul Literar*, Anul XLVII,
Nr. 21/1938, p. 6)

Seară vărătică

A prins să odrăslească seara prin grădini
și tămâie-n pridvoru-i merii: mirodenii;
iar nucii monahali, cu fructul crud, străini,
înseamnă împlinirea slujbei pentru denii.

Tăcerea, ca o mladă, stăruie în ciuturi;
au înflorit, departe, bobii de lumină.
Cireșii-au nins petale – roi bogat de fluturi –
răspântiilor izvodind visare plină.

Și creștetul ni-l miruie salcâmi buni,
înveșmântați curat cu grele ramuri.
Tu-n seara asta stele nu-ndrăzni s-aduni,
căci ele singure-ți vor înflori în geamuri.

Și veste să nu duci copiilor, că-i seară;
ei vor simți-o-n rugile lor pentru somn;
ci bună fie cale-albastră și polară
ce le va povesti de-un voievod sau domn...

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 54)

Oceane

Mari păuni deschide-apusul peste
orice plecare dintre ape
și dincolo de drum, dacă mai este,
trupul tău pe țărni nu-ncape.

Trebuie să rătăcești ascuns, cu seara
prin pădurile uitate pe sub mări,
unde rădăcinile se nasc din flori, ca și ceara,
și-unde nu cresc nici blesteme, nici ocări.

Zilele plutesc deasupra, brumării, ciudate,
ca un zbor în somn, departe,
grele bolți de domuri verzi și fumurii,
unde viața de lumină se desparte.

N-are loc o stea să șadă,
n-are cine s-o mai vadă.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 55)

Hotare

Între noi cresc dumbrăvi înalte de ploi,
din care copilăria noastră abia se mai zărește
în dulămi de balade lungi și moi;
ca sfinților pe sticlă chipul cine frunzărește?

Și cine va ridica zmeul din basm
spre cerul bucuriei prin bruma de nori,
când jucăriile ne-au ruginit în priviri
și clopotul de lut ne sună la surori?

Căutăm lângă drum umbră de copaci
ca fiarele un cimitir nevăzut;
să aibă frații un semn, de ne-or căuta,
că undeva pe-aproape am căzut.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 56)

Trudă

Cavalerii stau sub domuri în zale
pentru marea cruciadă a morții
și-așteaptă cometa să treacă-n furtuni,
ca să arunce războiului sorții.

Spada s-o-ncovoiaie-n pajiști și în noi
ca pe-un curcubeu în veșnicii de lut,
să nu treacă nimeni înaintea lor
de rugina sângelui de nu-i umplut.

Sub apusuri viorii de liniști par
magi încrucișați pe ziduri cu penel,
îmbrăcați în zale de argint, călări
și porniți să nu dea înapoi defel.

Au intrat în domuri la întâiul popas
și-urma lor pe ziduri a rămas

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 56)

Sfârșit nelămurit

Aplecați-vă spre umilința porumbului,
să-l auziți în nopți cum pocnește
dintre bălegar și singurătate, spre temelii
de întuneric și cu ce chiot crește.

Ascultați cum între prunduri izvoarele se sting
și cum de frica oamenilor în rădăcini se-ascund
și-apoi prin tulpnicile plantelor cum merg în sus,
să nu-și atingă apele în drum spre cerul scund;

ascultați cum se cunună flăcăii prin cântec
și nunta cum și-o pregătesc între nesomn și perne,
ca, apoi, să intre amuțiți în ghețarii albi,
când mireasa singură în paturi se așterne;

ascultați între pumni cum v-a trecut copilăria,
cum pașii vă sună a lut și se opresc în drum
ohavnici ca oierii când se strâng sub zadă,
s-aprindă vreo baladă, să-i mănânce scrum.

Și mireasa de zăbavă
cum vă caută prin slavă.

(Streinul, Mircea,
Poeți tineri bucovineni,
București 1938, p. 57)

Balada ciocârliei

Plugul ară, ară
pentru grâu, pentru secară,

pentru satele gătite
și-n văzduh nou învelite.

Ciocârlia-n palid nor
suie cântece de dor

și se roagă pentru vară –
plugul ară, ară.

Cuibul ei sub funigei
fierul îl dărâmă-n trei
și-l ascunde-n noapte amară,
plugul ară, ară.

Norii trec pe hat, pe zare,
pasărea fără cântare

cade drept ca o povară –
plugul ară, ară.

Fără apă, fără somn
crește-n cerul celui Domn

puii ei în lungă sară,
plugul ară, ară.

Cade noaptea, cade-o stea,
nu se-aude nimenea –

între-ascunsele hotară
plugul de vis ară, ară.

(*Junimea Literară*, An. 28,
Nr. 1-12, 1939, p. 29)

Balada oștenilor plecați

În nămieș de zi
au plecat oștenii
prin toamna poienii
fără a trezi

din grădini de stele
dorul trist, tăcut.
Nimeni n-a zăcut
cu arma-n rastele.

Drumul se lărgea
ca-n păduri cuvântul
îi chema pământul
și îi amăgea.

Codrii s-au ascuns
și-au rămas ponoare.
Unde-au fost izvoare
ploile-au pătruns.

De-au cătat spre sate
satele-amurgeau
drumul ce-și croiau
se surpa în spate.

De stăteau pe ape

apele secau.
Câți se-ncumetau
nu puteau să-i scape.

Și-au cătat hotarul
și l-au tot cătat
pân' ce-au înnoptat
ca-n cireși amarul.

De când au plecat
norii albi – zăpadă –
cresc fără să-i vadă
prin colinzi, în sat.

(*Revista Bucovinei*, nr. 2/1942, p. 39)

Înaltele păduri...

Înaltele păduri, agreste,
se pierd ca zărilor în ceață.
De-am ști că-n fiecare dimineață
pălesc aceleași zori pe creste

și-aceleași calme cărării
lumina și-o întind spre cer
ca-n visul pur, tăcut, sever
ispita clipei amărui

ne-am ridicat de sub blestem,
ca norii albi peste hotare
spre a ne pierde fiecare
în umbra unui crud totem.

(*Revista Bucovinei*, nr. 4/1942, p. 116)

Solemnele culmi

Solemnele culmi se deschid
în asprele inimi de piatră
și mâinile cad peste blid
asemeni cenușii din vatră.

Se-ntorc primăverile toate
să-nvie din moaște lumina.
Țărâna pustie nu poate
culege din patimă vina.

O stea dintre brume răzbate
și urcă spre cer ca o mladă,
tulpina-i uscată se zbate
în gresii, dar cine s-o vadă?

Și cine să-i prindă culoarea
mâncată de pietre, de ploii?
când vântul se zbate-n ogoare
iar vremile trec peste noi?

Atât de adâncă-i fântâna,
cu ghizduri atât de uscate,
că sună lumina, păgâna,
și nimeni nu poate să cate

Cum orele cresc lângă stele
și anii prin trunchi în inele.

(*Revista Bucovinei*, Anul II, nr. 6/1943, p. 287)

Întomnări bucovinene

Au întomnat miresmele în Bucovina
și heruvimii Dragomirnei și gorunii;
fântânile coboară, ocolind colina,
fuioarele de ceață-n streșinile prunii...

De lângă strune s-au desprins în vagi stihii
tristețile acelor oameni, de atunci,
alături de inimă și lângă prunci
pe care foamea albă i-a făcut stafii.

Lângă tulpini de stele nimeni nu-i la pândă,
toți arborii au căzut în cețuri de furtună,
nici coarnele de cerb nu are cin' să vândă
și stau așa, ca anii; nimeni nu-i adună.

În Bucovina totul se întunecă,
dumbrăvile culorilor rodesc încet,
numai Voievodul de la Putna spune că
arzândeale dureri au gură de profet...

(*Revista Bucovinei*, nr. 9-10/1944, p. 297)

Iarnă rurală

Printre întristatele omete
satul crește-n palida furtună
dorul ploilor din corn de lună
și din nevăzuta zării sete.

Serile colindă prin livadă,
pe sub visul merilor din sucuri;
precum ceara își sfârșește-n mucuri
slava care n-o să se mai vadă.

Viscoarele s-au urcat spre ceruri
ca și turnurile cenușii de fum –
strânge-azurul laptele ceresc din drum
pentru seara care va miji în geruri.

Rătăcește sufletul prin amintiri
ca prin ulițe-nserările domnești,
basmelor se-nșiruie după ferești
ca troienele, târziu, după clădiri.

Nu mai e hotar sub stea,
steaua n-are ce cădea ...

(*Revista Bucovinei*, Anul I, nr. 1/1942, p. 13)

Cetate nebună

Peste-ntunecatul foburg
clopotul uitat în amurg

vui prelung și greoi
ca sunetul de oboi.

Ieșiră copiii-n pridvor,
chemați de un duh incolor,

Dar nu mai intrară în casă,
căci mari lumini de mătăasă,

lăsate de pasări de fier,
i-au dus până la cer...

Nici clopotul de-atunci nu mai sună
și a rămas cetatea nebună.

(Revista Bucovinei, Anul III, nr. 5/1944, p. 193)

Oaspetele din urmă

În cetatea cu oaspeți domnești
cerul nopților se-mparte tuturor,
chipul domnitorului aprins de dor
nu se mai întunecă pe sub ferești.

Altădată, era forfotă și zor.
Când intrase moartea-n haine omenești,
fiecare i-a-nchinat rachiul în cești
ca să aibă pretutindeni mare spor.

Au poftit-o pe la praznice și nunți,
cum se cade unui oaspete rar,
chiuiiau moșnegii cu-asudate frunți
și jucau cu tâlc ca limbile pe jar.

Când căzură ploi subțiri și reci din munți,
din cetate numai moartea zâmbea vag, amar...

(*Revista Bucovinei*, nr. 1-2/1945, p. 33)

REFERINȚE CRITICE:

Șt. I. Turcu

Solstiții, poeme de George Drumur

Solstiții, poeme de George Drumur, cu 5 gravuri în linoleum de Rudolf Rybiczka. Tipografia *Iconar*, Cernăuți, 1936. Prinse în neegală întindere de coardă sufletească, poemele dlui Drumur aduc iureș de candori medievale, urcușuri spre soare sau adâncimi ascunse. Înfrângeri ideale, rugăciuni adânci întregului Cosmos, pe care-l ascultă cum se frământă și în care ar vrea să se transforme:

„Păunii dimineților în grâne
Să șteargă brumele-nnoptărilor adânci,
Să pot porni prin plaiuri și cu grâne
Spre apele în care să mă sting pe brânci”
(*Umbre pe lut*).

Îl ispitesc voievodale amintiri cu zâne și călăreți pribegi, cu domnițe ce-noadă în coadă dragostea și lebede pe lac. Poartă în minte gravura unui voievod pe un perete de mănăstire și-l doboară vremile când:

„Poemul de haiducie al cuvintelor
s-a oprit pe tulpinile îmblânzite ale flintelor”.

Sfârșitul nebănuit, cu ureche la fecundația
pământului:

„Aplecați-vă spre umilința porumbului,
Să-l auziți în nopți cum pocnește
Dintre bălegar și singurătate, spre temelii
De întuneric și cu ce chiot crește”.

(*Cuvântul Argeșului*, Anul I,
Nr. 21-22/1936, p. 3)

Ion Şiugariu

George Drumur: *Suflete în azur*

N-am crezul niciodată într-un regionalism cultural. De aceea am trecut cu destulă răceală și neîncredere pe lângă mișcarea inițiată de un grup de poeți bucovineni, în jurul minusculei reviste *Iconar*. Oricâtă nădejde am pune în talentul real și suficient mărturisit al unora dintre pionerii acestei mișcări, cum este poetul Mircea Streinul, pentru a nu-l cita decât pe cel mai reprezentativ, nu cred că literatura noastră va cunoaște vreodată un curent bucovinean, o spiritualitate românească specific bucovineană. Literatura se adresează totdeauna universalității. Altfel, este o literatură minoră, insignifiantă. Ea poate avea cel mult o culoare locală. Acesta este însă un element secundar, eterogen, prin urmare, nu poate forma obiectul unei preocupări principale, unice. Nu pentru că e italiană e mare *Divina Comedia*, ci pentru eternul uman pe care-l încheie și pentru arta cu care este prezentat.

Ne vom dispensa, aşadar, de epitetul care totdeauna însoțește numele dlui George Drumur, de câte ori confrății mei binevoiesc a vorbi despre opera lui. George Drumur este un tânăr poet român, înzestrat, evident, cu calități remarcabile. Ultima sa carte, a doua

mi se pare, intitulată frumos *Suflete în azur*, este o contribuție serioasă la afirmarea poeziei noastre tinere. Cuprinde cinci cicluri, motivate cam insuficient: *Semnele anotimpurilor*, *Tinerețe fără bătrânețe*, *Drumuri în ceață*, *Solstiții și Întoarcere în azur*.

Ceea ce caracterizează poezia lui George Drumur este zbaterea atât de crunt umană de-a sparge tiparele proprii și de-a se înălța spre culmi, mai aproape de cer. Eterna caznă zadarnică a sufletului omenesc de-a se depăși, de-a învinge greutatea care-l ține prea mult lipit de pământ, *Excelsior*. O poezie de elevație, de puritate și strictă interioritate, scrisă într-un vers de respirație largă, domoală, cu fraze lungi cu propozițiuni atributive, fără ruperi, fără revolte și, poate de aceea, fără un ritm prea tare, prea riguros. Odată cu sentimentul acesta de tindere dureroasă, aproape conștient zadarnică spre culmi, spre depășire, versul lunecă, se strecoară și el, fără plesnituri, fără țipete de rimă, supus, resemnat, de multe ori de importanță minoră. Imaginile lui George Drumur sunt atât de delicat, de feminin construite, atât de abstracte uneori, încât își pierd aproape funcțiunea lor plasticizatoare, formând o atmosferă de imprecis, de nelămurit, foarte proprie poeziei sale. Iată un exemplu de poezie gen George Drumur:

„Unde anii pregătesc o înviere
nesfârșite zăpezi de tăcere
ne-așteaptă ca pe-un anotimp bogat, de aur,
să nu ni se dărâme sufletul prin plaur.

Fug de noi copiii și mioarele

ca de secetă izvoarele.

N-avem umbră, nici cuvânt,
n-avem urme pe pământ.

Dinainte-ne stau nopțile eterne:
lumea ce-am visat-o lângă perne.

Lumina ochilor ne-a rămas pe drum
Spre-nvierea zilelor n-am cum să mă-ndrum.

Nici cuvântul așteptat nu vine
și cine-o să ne scoată de aicea, cine?

căci la drum când am plecat,
nimeni nu ne-a-nduplecat”

(*Drumuri șterse*, p. 64).

Acolo unde este mai slab dl George Drumur este în poezia cu accente autohtone, presărată cu un misticism *gen Blaga* fărâmițat, facil, fals. În locul frumoasei poezii de atitudine, care formează partea cea mai consistentă din această carte, întâlnim aici o oscilație puerilă între o atmosferă de împrumut, totdeauna periculoasă și inutilă, și o realitate sufletească bogată, proprie, plină de resurse. Tot atât de fără motivare sunt unele referiri la peisajul specific bucovinean, sufletesc sau natural, elemente absolut eterogene, într-o poezie care exploatează o atât de general umană stare sufletească, cum e aceea a luptei dintre pământ și cer.

În afară de aceste rezerve, cartea dlui George Drumur încheie frumuseți demne de cea mai sinceră apreciere, mărturisind un poet de autentic talent, viguros și plin de surprinzătoare resurse. Un *destin* pe care și l-a definit singur:

„Ploi de slavă limpezi cum îi cerul
au crescut în buruieni, înalte.
Somnul în doi și scutul și oierul
veghele spre semnele din alte
drumuri, fără orizont, pierdute,
ca nisipul călător prin apă”

(*Destin*, p. 57).

Printre multele cărți de poezie care se adresează acestei rubrici, *Suflete în azur* este o carte merituosă.

(*Meșterul Manole*, Anul II,
Nr. 13/1940, pp. 56, 57)

Constantin Fântâneru:

George Drumur: *Suflete în azur*

poeme cu cinci desene de Mac Constantinescu, 1940

În poezia de nouă structură, despre care am scris că se organizează pe principiul cuvintelor cu „încărcătură mitică”, Mircea Streinul apare ca organizator zelos al unui program de „activitate”. Zicem „program de activitate” și nu de „idei”, fiindcă modul de a face poezie din cuvinte cu „sarcină mitică” nu-l atribuim numai lui Mircea Streinul, ci unei întregi serii de tineri, în fruntea cărora el ambiționează să fie, prin meritul de a produce mai mult și mai viguros. Alături de Mircea Streinul, vrea să stea Iulian Vesper, care, prin nota sa de originalitate, râvnește s-o ia chiar înainte primului. Mircea Streinul e mai febril și mai spațiat, Iulian Vesper mai lucid și cu veleități de adâncire. George Drumur se apropie de cei doi, deprins și el să facă poezie din cuvinte cu „sarcină mitică!”, și necedând nici unuia meritul de inițiator. E vorba de o întrecere: cine dovedește o încredere mai robustă în eficiența poeziei, cine o leagă mai trainic de un moment și de un spațiu autohton, cine face ca productivitatea să fie mai semnificativă într-o direcție de transcendere... Mișcarea în care se înscriu numeroși tineri, aproape prin fiecare volum de versuri apărut, este interesantă deci prin susținerea repetată a unui program de activitate, și pentru scopurile presupuse poeziei.

Astfel, fiecare autor arată ce trebuie să facă poetul spre a fi poet, și la ce să-și destineze opera. Suntem nevoiți să lăsăm la o parte ceea ce este erezie, în acest fel de a considera exprimarea lirică, să neglijăm riscurile inerente unei devălmășii într-un domeniu rezervat exclusiv subiectivității, și să cercetăm fenomenul în acel aspect al său de tensiune spre o transcendență, care nu-și pierde eficiența, oricare ar fi soarta poeziei în sine. Poezia din cuvinte cu „sarcină mitică” are o tensiune de transcendență spre neam, spre „matca stilistică”, spre vatra sângelui, spre vadul spiritual al moștenirilor. Eficiența lirismului „mitic” se supune unui proces de întoarcere spre sursă. Cuvinte ca „voievod”, „oier”, „poveste”, „doină”, „pădure”, „stejar”, „brumă”, „cerb”, „ciută”, „azur”, „amurg”, „stele”, „ogari”, „sânge”, „somm” etc., care, în configurația dată de versificatori, nu au eficiență concretă, trăiesc totuși „liric” alimentate ombilical din matricea în care ele au reală existență mitică. Nu vom spune că ele ființează mitic în vorbirea țărănească.

Poate că țăranul este mai mult personalizant, decât mitic, iar „cuvintele” lui sunt plastice, concrete, datorită viziunii personaliste a unei lumi, prin care circulă cuvântul Domnului. Ori, cuvintele cu „încărcătură magică” nu se înrudesc structural cu cuvintele de încărcătură *logică*. Ele se combat și, în adâncime, se resping. În poezia populară, în proverbe și ghicitori, „sângele” însemnează sânge, „sommul” somn, „pasărea” pasăre, „steaua” stea, etc., iar alte cuvinte, ca „azur”,

„ogar”, „glorie”, „constelație”, „anotimp”, „baladă” etc., lipsesc cu totul...

În folclor, cuvintele indică puteri magice, descoperă atribuții de omologare, de analogie și corespondență între individ și parte, iar aceste funcții magice se îndeplinesc cu maximum de precizie, ca ritmul, ca ritualul, ca practicile liturgice. Descântecul, de pildă, este o „rugăciune”, care nu este auzită de cel căruia i se adresează, dar care se împlinește datorită exactității formulei. Cineva se poate ruga stelelor, pronunțând o formulă de descântec; cu siguranță că stelele nu-l voi auzi, dar cu aceeași siguranță, cererea i se va împlini, datorită exactității de pronunție a formulei. Orice îndeletnicire magică, orice aplicație folclorică în acest sens cunoaște legea structurală a formulei, pe care o subliniază textele despre magie, din orice vreme, cum întâlnim, în Plotin, care spune clar: „Ceea ce obținem fiindcă am cerut, printr-o simplă rugăciune, de pildă, sau prin incantații spuse după regulile artei, toate aceste efecte nu trebuiesc atribuite ființelor de sus, ci naturii operației îndeplinite... Rugăciunea își produce efectul fiindcă o parte a universului este în legătură prin simpatie cu altă parte, precum, la o liră acordată, vibrația se propagă de la o coardă la cea vecină ei, cu care se află în consonanță... Nu trebuie să credem că rugăciunile se împlinesc prin voința divinităților, precum nu trebuie să credem că cei stăpâniți de puterea incantației își dau seama de unde vine această incantație... Când un șarpe fascinează un om, omul nu înțelege și nu simte influența, în momentul când se produce, ci după efectuarea ei. Astfel, când ceri prin rugăciune ceva de la unele făpturi,

o influență pornește de la acele fapte la cel care se roagă sau la cel pentru care s-a rugat; soarele și astrele, când le rugăm nu știu nimic de rugăciunile noastre” (Plotin, *Dificultățile sufletului*).

Cele mai vechi texte învederează funcția precisă a cuvintelor magice în folclor... De unde vin, atunci, în poezia pe care am numit-o configuratistă, cuvintele cu „sarcina mitică”? Dintr-o anumită tensiune de transcendență, direcționată spre realitatea neamului, a istoriei, a țării ca depășitoare a individului... Există o conștiință de moment istoric, de misiune culturală, de apostolat... care a început cu semănătorismul... s-a convertit în tradiționalism și continuă azi în poezia care ambiționează să dea chip spiritual unui orizont spațial, unui moment cultural... Poetul se integrează în destinul colectiv de seminție, de norod, de neam... De aceea cuvintele sale nu sunt personalizante, nu poartă conținutul logic, ci duc ca spre un stup, ca spre un roi, polenul neindividual, cuvenit tiparelor unui fagure comun. Originea cuvintelor de sarcină mitică se află, deci, într-o deliberație intelectuală, într-o gândire asupra literaturii românești ca expresie autohtonă, ca sinteză a unor coordonate stilistice originare, cum a fost gândirea semănătoristă sau cea tradiționalistă... În ce privește raportul acestei gândiri cu folclorul, ea păstrează funcția magică a cuvintelor, sublimând-o în plan spiritual, sau nu ține seamă de această necesitate de sublimare și confundă funcția magică a cuvintelor cu sarcina lor mitică... cum se întâmplă în producția lirică de care ne ocupăm. Dar indiferent de abaterile de la condiții mai subtile, poezia aceasta este interesantă prin tensiunea de transcendență

spre realitatea de neam. Acest sens de transcendere individuală în istorie și cultură se întrevede în poemele manifeste, prin care autorii își expun concepții de cunoaștere lirică, de destin al poetului etc. În genere, ideile lor nu sunt adânciri sau mărturisiri ale persoanei, ci fapte ale insului, mișcări, gesturi de raportare la ceva din afară de sine, de lepădare sau de apropiere.

Din tot ce spune Mircea Streinul despre o poetică de uz colectiv, din amestecul cam turbure de încuviințări și tăgăduiri, rămâne operant un plan de fapte, care, executate într-un spațiu dat, cu scop de integrare spirituală, ar constitui cunoașterea lirică. Poetul trebuie să săvârșească ceva, prin raportare la ceva din afară, la cadrul său obiectiv... Cunoașterea lirică implică deci o invitație la spațiu, la decor. Ea este o colindă, o plimbare rituală, transformarea unei mișcări, a unor deplasări în „poveste”; în legendă... De aceea, poezia se produce prin îndemn la faptă... la poveste... iar comunicarea ei devine povestire:

„Haide să colindăm Cernăuții să-i prefacem
în legendă; pădurea noastră să fie! –
până când mi-oi putea ridica bordei în
adevărată pădure; seara uriașă pe Weinberg;
mare de piatră; fumul zilelor fascinant
cartier industrial. Doamne cum aș vrea
să fiu frate cu stejarul acela ori cu grâul
ori valea Prutului; ascult ploile, aceste
unice ploi ale Cernăuților, cetatea mea
dintre neguri. Fie bucolicele acestea ție
laudă, tu, orașul cel mai frumos din lume,

orașul în care-a visat și-a iubit pentru
întâia oară Mihai Eminescu, și unde toamnele-s
o-mpărătească ploaie de aur pe umerii și fruntea
poetului”

(op. cit., p. 152).

Nici Iulian Vesper nu scapă de amestecul direcțiilor, părănd uneori că are un program net de poezie abisală, când invocă: „...lasă-mi privirea semnelor netulburate, / Ale văzduhului și ale tăcutelor constelații. / ...un cântec nou va cobori din stihiile amicale” (*Poeme de Nord*, 7). Dar poetul lui este și un „vestitor” de destin colectiv.

Nu se știe ce soartă va avea o astfel de producție poetică, interesantă deocamdată prin tensiunea ei de integrare în realitatea neamului. Pentru ca ea să rămână, ar trebui să structureze un umanism, să sublimeze, pe plan spiritual, sensurile cu intenționalitate practică. Operația de sublimare este aceeași la care trebuie să se supună folclorul spre a fi poezie. În folclor, formulele au aplicație într-un domeniu al voinței, ele provoacă fapte și pornesc de la fapte. Formulele folclorice, sublimate în poezia cultă, își pierd caracterul volițional de provocare de activități magice, cristalizând, în schimb, pe plan spiritual, ca scheme în care intră ca element de compunere și invizibilul. Acest invizibil, ce nu-și are sediu în experiența subiectivă, este o stare, o realitate străină, spre care subiectivitatea tinde să și-o integreze ca fiindu-i înrudită prin participarea la aceeași configurație. Folclorul, deci, sublimează prin cantitatea invizibilului ce o aduce în poezie. În ce măsură va izbuti să sublimeze

poezia de care ne ocupăm realitățile exterioare subiectivității, socotite ca un invizibil necesar, este dificil de prevăzut. Iulian Vesper, de pildă, cu toată dedicația sa unor realități abisale lirice prin invizibilitatea lor, se ține foarte rar de principiul enunțat, versificând când conținuturi de psihologie afectivă, când teze voliționale, ca în citatul de sus. Dar, ca și Mircea Streinul, Iulian Vesper are tenacitatea de a fi poet, concepând activitatea literară ca o „ambição”, ca o „glorie”:

„Cine l-a văzut pășind spre abis
Cu pas îndrăzneț de victorii?
Ochi stinși. Peste câmpuri
Bătea în vânt de glorie”

(op. cit p. 25)

Poezia ca „ambição”, ca „glorie”, nu ni se pare întemeiată în adâncimea realului liric... Lirismul se gândește ca sursă originară și nu ca ecou... Este un destin fără martori... un proces ce se dezlănțuie din conflictul său cu invizibilul... Dar „gloria” și „ambicióna” sunt inerente felului de poezie ce se rapoartă, cu atâta insistență, la un văzut spațial și care își ia cuvintele mitice dintr-o dilatație istorică de moment cultural... O glorie asemenea visează și George Drumur, într-o poetică, mărturisită în volumul „Suflete în azur”, recent apărut, cu o intensă aplicație a principiului cuvintelor cu încărcătură mitică. Poema sa, *Destin*, cu greu s-ar putea deosebi, de către un nefamiliarizat, de o alta, scoasă din volumele lui Mircea Streinul sau Iulian Vesper. Poate poetul să-și revendice originalitatea printr-o claritate a expunerii, printr-o cumpănire lexicală:

„Ploi de slavă, limpezi, cum îi cerul
au crescut în buruieni, înalte.
Somnul îndoii și scutul și oierul
vegheilor, spre semnele din alte
drumuri fără orizont, pierdute,
ca nisipul călător prin apă,

Nu mai căuta argint în lut, du-te
gloria istoriei de-ți sapă,
nu-n cuvânt și-n arse constelații.
Nordul pământean de te-ar cunoaște,
nu te-ai mai lărgi tăcut prin spații –
în ceresc pridvor te-or odihni prelații
să nu-ți cadă-n putregai trudite moaște”

(op. cit., p. 57).

Semnificativă pentru concepția poetică pe care o analizăm aici este încă și următoarea invitație, făcută după același program comun, și pe care George Drumur o întitulează „Întoarcere spre lume”:

„Apropiați-vă de anii copilăriei
de satul lunecat în colindă,
de primii pași, nesiguri și timizi,
porniți cu-ntâiul basm din tindă.

Apropiați-vă de colibele de tăceri,
unde țărani nedumeriți străjuie-n plante,
chemarea frățească a vremii
și a strămoșilor uitați în azurate versante.

Odihniți-vă măcar odată
lângă rădăcinile vreunui copac,
ca să simțiți cum se adună anii
prin miezul altui țarm. Domol, opac.

Drumul nordului ne cheamă,
fără inimi, fără teamă
către marea înnoptare,
unde ceața e mai mare
decât steaua uriașă
Inima de-o stoarcem
nu ne mai întoarcem”

(p. 49).

Iată, deci, o poezie care, spre a se realiza, presupune săvârșirea cu anticipație a o sumă de fapte cu sens ritual: „apropierea de satul lunecat în colindă”, „de colibele de tăceri”, de „rădăcinile vreunui copac”, apoi „chemarea nordului”, „stoarcerea inimii”... Sunt elemente incantatorii, de caracter mai mult volițional, nesublimat suficient... Totuși interesante prin tensiunea lor de transcendență spre peisagiu... Rămâne ca poetul să fie atent la primejdiile procedului.

(*Universul Literar*, Anul XLIX, Nr. 5, 1940, p. 2)

Mihai Niculescu:

Vatra cu stele,
poeme de George Drumur

Ca să înțelegi poezia cuiva, încercarea cea mai legitimă este de a căuta să pătrunzi în intențiile stihuitorului. Voluptatea înțelegerii o presupune pe aceea simetric corespunzătoare, de a fi înțeles. Încercând să actualizezi poezia prin înțelegere, cauți să regăsești actul inițial determinant al mișcării sufletești, al intenției comunicative pe care-o numim activitate poetică. Actul poetic, ca oricare dintre manifestările spiritului, e un gest profund de sociabilitate și mesajul care ni se comunică pe această cale apare cu atât mai purtător de consecințe, cu cât intenția este mai organizată.

Există un fel de a fi poetic, care cultivă cu predilecție expresia spontană și directă a trăirii sufletești ca împrejurare nemijlocit autobiografică și ca o vagă aspirație sau visătorie nesfârșită și nespecificată, întreținând climatul prielnic unei confuzii inextricabile de nostalgie și doruri.

Poemele dlui George Drumur, publicate în volumul „Vatra cu stele”, ni s-au părut ilustrative pentru felul poetic pe care l-am schițat. Cele mai multe din ele sunt bizare ca resturile desperecheate dintr-un naufragiu

al spiritului – unde de o frumusețe tulburătoare – eșuat poate din cauza avântării disproporționate și a ignorării propriilor puteri. Recunoaștem, după culoarea afectivă puternică a poeziei dlui George Drumur, prezența arderii lăuntrice și a trăirii personale a unor sensuri, dar care sunt acestea aproape că descurajăm să le putem desluși în lucirea palidelor pâlپări tremurate peste obscuritatea adeseori ireductibilă a versurilor dumisale. Încercarea de a reconstitui, cu fragmente răzlețe o simbolică răscumpărătoare din transa afectivă a poemelor, rămâne aproape nerăsplătită.

Orice limbaj este, într-o oarecare măsură, personal, în măsura în care simțim îndemnul să mai facem o dată, luând-o de la capăt, fiecare cu uneltele proprii, această lume în care ne-am găsit și pe care am găsit-o făcută gata.

Să căutăm și în limbajul poeziei dlui George Drumur semnele corespunzătoare unui îndemn asemănător și felul în care se organizează într-un alt chip al lumii, încercând să fie cât de puțin convențional spre a putea fi totuși transmisibil.

Autorul constată intuitiv și versifică direct că tristețea, de pildă, e o stare poetică, fără să pară a avea vreo îndoială cu privire la calitatea conținutului brut al afectului tristeții, ca „subiect” de poezie. Odată însă, cel puțin în „Balada tristeții”, care-i poate cea mai organizată poezie din „Vatra cu stele” și cea mai limpede proclamativă a unui înțeles de artă poetică proprie, această stare sufletească nu mai apare ca un incident

localizat autobiografic printr-o cauză trecătoare, dar ca o tristețe metafizică, în a cărei tonalitate afectivă se colorează deosebitor, chiar felul poetic al dlui George Drumur:

„Tristețile cresc
și cad peste rană,
e stinsă și ruga
și stihul din strană.

Cuprindem adesea
tot veacul în noi,
dar umbra-i mănâncă
din palide-t foi...

De-am fi numai lut,
ne-am prinde de plante,
dar sufletul suie
spre ceruri, spre pante.

În vagi anotimpuri
ne pierdem măsura,
ne pare că-n vis
ni-i toată măsura.

De dincolo raza
Se scurge în ceață
și nu-i mai simțim
licoarea pe față.

Zarea ne-o petrecem
Și-n răcoare trecem”.

Climatul propriu al acestui fel de poezie e mai ales sugerat în strofa:

„În vagi anotimpuri
ne pierdem măsura,
se pare că-n vis
ni-i toată măsura”.

Ca în toate poeziile din „Vatra cu stele”, și această „Baladă a tristeții” e o stare înfățișată descriptiv, difuză în mod egal ca efect, fără ca ritmul lăuntric al mișcării sufletești să înregistreze vreo variație.

Unul din motivele care alimentează cel mai frecvent tristețea ca stare autobiografică a poetului e amintirea copilăriei, criteriu de apreciere a creșterii în vreme și termen de comparație melancolic, cu prilejul căruia ideea timpului, concretizată prin metafora vegetației cotropitoare, revine obsedant:

„De dincolo, copilăria
nu mai răzbate pân’ la mine
și nu mai știu de bucuria
minunii – timpu-i tot mai mare,
cresc ierburile tot mai pline
pe vârsta mea, ca pe hotare”.

Stingerea livezii

Ce repede se despart copilăriile de noi
și cât de-mpărătește se ascund în basme,

așa precum în fiecare toamnă, după rod,
se-ascund culorile-n păduri ca niște iasme.

Nici o duminică nu ne așteaptă în sat,
să strângem de pe lespezi nucile la cununie,
morișca din pârâu a lunecat cu malul,
poveștile-s în cimitir, ca auru-n mumie.

Și anii sunt mai mici și verile-s mai scurte;
răcoarea orelor din întomnare ne adastă,
stârnitul anotimp mai limpede-i într-o gutuie
decât în toată slava bucuriei noastre, vastă.

Cu gândul strâns într-un pahar de rouă și argint,
s-o ridica din margine de stea, târzie, floarea:
vor cununa cereștile inele mâini nesigure
și inima-n pământ de vis își va mâhni culoarea.

Ne vom avânta în vremi s-ajungem copilăria,
ca să-i simțim din nou, amară, bucuria.

Alternarea peisagiului sufletesc cu peisagiul fizic contribuie la mișcarea unduitoare, legănată ca o ritmică revenire asupra ei însăși, a poeziei. Strofa a treia, mai ales, e caracteristică pentru netezimea contrastului între culoarea sufletească atât de intensă a versului „Și anii sunt mai mici și verile-s mai scurte” și senzaționalismul pur, plasticitatea radioasă a cestuilalt vers, subliniată și mai mult, prin contrast cu acela imediat următor: „Stârnitul anotimp mai limpede-i într-o gutuie / decât în toată slava bucuriei noastre, vaste”.

Reveria extatică din „Balada tristeții” și voluptatea tristă, pătrunzătoare, a ritmului din „Stihuri pentru timp” caracterizează climatul poeziei dlui George Drumur. Contururile ei se estompează în ceața acelor „vagi anotimpuri” evocate, desigur neprielnice maturației formelor și „măsurii”, de-a cărei pierdere poetul nu se arată totuși îngrijorat.

(*Universul Literar*, Anul LI, Nr. 43, 1942, p. 5)

E. Ar. Zaharia:

George Drumur: *Vatra cu stele*

George Drumur: Vatra cu stele. Poeme. Citind pe dl Drumur, îmi aduc aminte de dl Paul Fort, prințul poezilor francezi de după moartea lui Mallarmé, acela care stătea la „Closerie des lilas” cu Balmont, cu Papini și cu alți mari creatori ai secolului XX european.

Dl Drumur, de asemenea, se distinge prin subiecte mari, prin tratare gravă, prin lexic când suculent popular, când neologism recent, dar armonizându-se în poemă.

Primele 4 balade cântă soldații plecați să caute hotarul, desprinzându-se din atmosfera satului și copilăriei fără a trezi nostalgii: prietenul bucovinean care a plecat „să-și regăsească în azur stăpânii” și a cărui amintire e persistentă: ciocârlia care se roagă până-n seară, iar cuibul îi este dărâmat de plug, tristețea din inimă. Dl Drumur utilizează procedee de poezie modernă, împletite cu unele procedee de cântec popular. Ritmul, tăietura frazei, rima simplă, cursivitatea expresiei, melodia interioară dau farmec poeziei, cu toate că abundă elemente peisagistice. Uneori aceste aspecte de natură derivă firesc din starea de suflet care e lirica și peisajul se colorează și el liric.

Titlul al doilea. „Întunecarea culorilor”, pare a indica totul din poezia dlui Drumur: numai umbre au rămas din copilărie, din amintiri, din chipuri scumpe. Remarc și aici tonalitate lirică tristă, exprimată printr-un vers ca „acolo, unde inima a triumfat”, „acolo, unde sufletul creștea”.

Frumoasă este „Maica Domnului”, un imn de laudă curat, de creștin supus, ca în biserica ortodoxă. „Bucură-te, prea nevinovată”, „cea bogată în daruri”, „cea plină de minuni”, amintește un precis text bisericesc. Natura și oameni simt ușurare prin ocrotirea pe care-o au de la Mireasa lumii.

Celelalte poeme, multe din ele semnificative, rămân valabile creații, tot în linia acestor considerații. Dl Drumur e stăpânit, ca și dl Iulian Vesper, de-o lume de tristeți magice. Pe când însă la dl Vesper elementele își caută un reazem metafizic și atitudinea poetului este aulică, de orgoliu celest, la dl Drumur elementele își caută trecutul, sunt cuprinse de dor, iar poetul stăpânit de nostalgiei. Copilăria cu peisagiul ei material și sufletes se perindă colorat prin anii poetului pentru a-i simți „amară, bucuria”.

Uneori poemul e litanie, alteori, îndemn retoric; peste tot dl Drumur încearcă să varieze la maximum subiectele autohtone, ritmul, dispoziția strofei, rima

Se evidențiază un anumit final scurt, rupt, după strofe ample; rimele alăturate în distihuri; unele încercări

reuşite de inovaţii (*totem, privi şi-n lin, etc.*) şi neologismul alături de arhaism.

(*Revista Bucovinei*, Anul I,
nr. 10, oct. 1942, pp. 249, 250)

George Pivin Leandru:

George Drumur: *Suflete în azur*

George Drumur: Suflete în azur (București, Edit. Bucovina. 1940). Culegerea de poeme „Suflete în azur” a poetului arborosean George Drumur, apărută în preajma unor vremuri de restriște pentru neam, a fost atunci puțin prezentată publicului de periodicele literare și de critici, așa că socotim utilă o revenire asupra acestei cărți.

În timp ce o productivitate poetică abundentă, lipsita de realizare estetică, se înregistra, apariția culegerii de poeme „Suflete în azur” a fost o regăsire către înalturile de safir ale artei. Fără a fi minuțioși, căci de altfel scopul acestor rânduri nu este de a diseca poezia dlui Drumur, ci doar de a o prezenta în linii generale, evidențiem câteva din motivele dlui George Drumur.

„Suflete în azur” e o culegere de poeme, care cuprinde nuanțe subtile de adâncuri metafizice, conturate în cadru natural, neliniște rigidă, vagă, calmă, către transcendent.

Ca tehnică a versului, dl George Drumur are unele afinități cu poeții Rainer Maria Rilke și George Trakl, ca de altfel mulți dintre tinerii poeți arboroseni.

Utilizând elementul de folclor bucovinean, dl Drumur ne-a dat poeme pline de prospețime, di suavitate și de-o rară frumusețe, ca-n „Întoarcere spre lume”:

„Apropiati-vă de anii copilăriei,
de satul lunecat în colindă,
de primii pași nesiguri și timizi
porniți cu-ntâiul basm din tindă”

sau, în „Sfârșit nelămurit”:

„Aplecați-vă spre umilința porumbului
să-l auziți în noți cum pocnește
dintre bălegar de singurătate, spre temelii
de întuneric și ce chiot crește”.

Ele dispun de nesfârșite imagini, de subtile metafore și cântă lanurile, cerbii, înserarea, cadrul exotic și plastic al munților, pe care:

„Au întârziat brândușele în zăpadă
ca domnițele-ndreptate spre baladă,
undeva-n iubirile fără steme
când copilăria nu li se mai teme

nici de-o înceată bună-vestire
nici de trecerea sub înstelate coviltire” (*Rarăul*).

„Pentru paloarea fratelui din legendă”, poetul se urcă:

„...uneori la miorița de imagini

ca un voievod tăcut în istorie”

și continuă:

„și parcă n-ași vrea altă glorie
decât să stai lângă aceste pagini

unde mă-nconjoară copilăria
ca izvoarele ascunse bucuria
azurului înalt din anotimp
și-unde mă voi sui și eu la timp”.

Modest, dl George Drumur trăiește integral și lucrează efectiv pentru sublimul artei, urcând pe orizontul destinului său poetic.

Versurile dlui George Drumur închid, în frăgezimea lor, o întreagă gamă de simțiri și, cristalizate temeinic, adâncimea viziunilor și meditațiilor sale pure.

Trecând peste micile scăderi, care sunt depășite de aportul estetic ce îl aduce sensului idealist al artei, „Suflete în azur” redau un liric deplin realizat, ce stăpânește un stil personal și, totodată, fără îndoială, unul dintre puținii creatori de frumuseți literare ai generație tinere.

(*Revista Bucovinei*, Anul II,
nr. 5, mai 1943, pp. 415, 416)

Cuprins

Mărturisorii: George Drumur, 2

Limite, 6
Gravură, 8
Pridvor cu voievozi, 10
Peisaj, 12
Oglindire-n scuturi, 13
Cantilenă, 14
Cerul în icoană, 15
Umbre pe lut, 16
Bucurie, 17
Trecere, 18
Vămile luminate, 19
Semnele gorunului, 20
Seară vărătică, 22
Oceane, 23
Hotare, 24
Trudă, 25
Sfârșit nelămurit, 26
Balada ciocârliei, 27
Balada oștenilor plecați, 29
Înaltele păduri..., 31
Solemnele culmi, 32
Întomnări bucovinene, 33
Iarnă rurală, 34

Cetate nebună, 35
Oaspetele din urmă, 36

REFERINȚE CRITICE:

Șt. I. Turcu: *Solstiții*, poeme de George Drumur, 37
Ion Șiugariu: George Drumur: *Suflete în azur*, 39
Constantin Fântâneru: George Drumur: *Suflete în azur*,
43
Mihai Niculescu: *Vatra cu stele*, poeme de George
Drumur, 52
E. Ar. Zaharia: George Drumur: *Vatra cu stele*, 58
George Pivin Leandru: George Drumur: *Suflete în azur*,
61